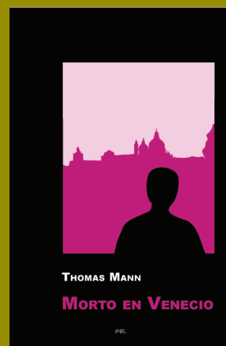
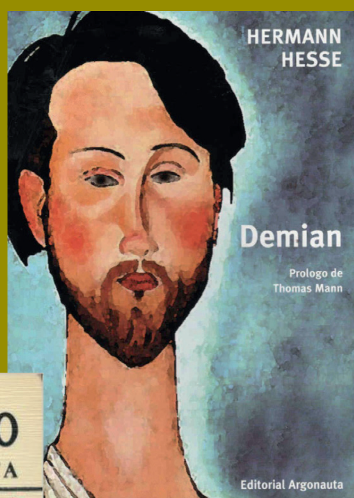
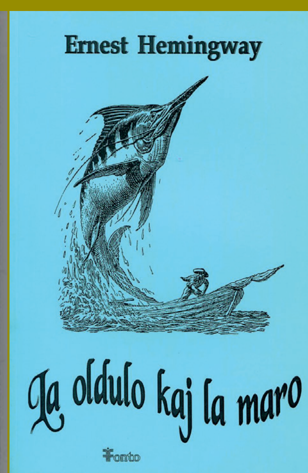
Horizon-TAAL

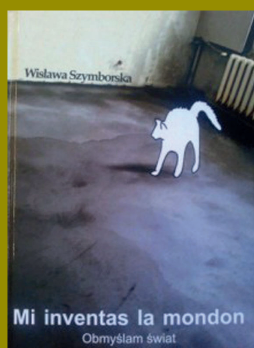
Jaargang 47 - nummer 276 november december 2015

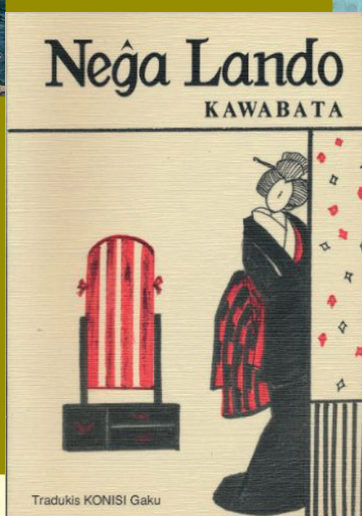

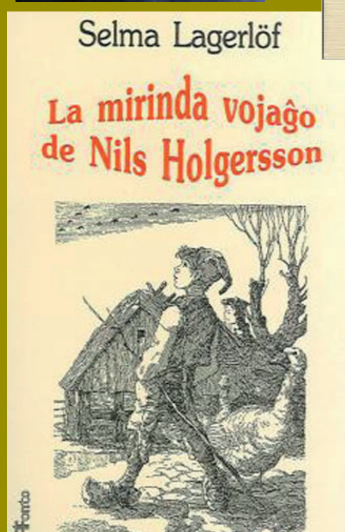

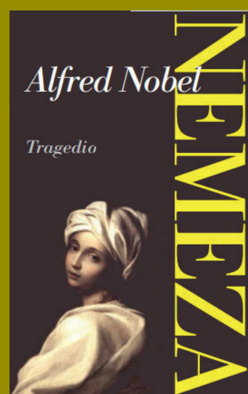

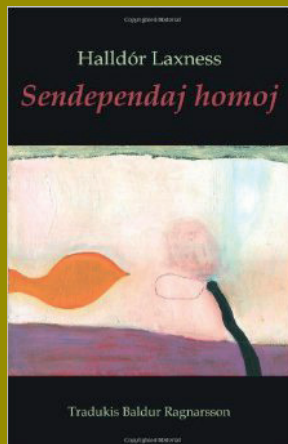

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

Monata revuo en Esperanto - Maandelijks - Antwerpen X - erkenningsnr. - P005584 ISSN 0772-456X

Monato

INTERNACIA MAGAZINO SENDEPENDA

36a jarkolekto, oktobro 2015/10

Irana interkonsento

Judaj rifuĝintoj en Ŝanhajo

Rifuĝantoj en Viena stacidomo

TEN GELEIDE

Beste Lezers en Lezeressen,

Voor u ligt het laatste nummer van *Horizon-taal* van deze jaargang.
Voor een hoofdredacteur is het grootste probleem niet het typen van de teksten voor ons blad, maar wel deugdelijke teksten te schrijven, te vinden of te ontvangen in verband met Esperanto, een andere taal of taal in het algemeen. Hartelijk dank aan al diegenen die mij in het verleden dergelijke teksten ter publicatie opstuurden, bijzonder aan Jean-Pierre, die grotendeels zorgde voor de inhoud van dit nummer.
Hiermee wil ik aan u, geachte lezers en lezeressen, een oproep doen mij dergelijke teksten te sturen, die uzelf schreef of ontleende aan tijdschriften of kranten in verband met taal.
Hartelijk dank bij voorbaat.

Pieter Jan Doumen,
Hoofdredacteur.

INHOUD

Ekde oktobro 2015 europalia metas Turkion en la spotojn.

JASAR KEMAL KREDIS JE LA MAGIO DE LA LINGVO

La turka aŭtoro Jasar Kemal kredis, ke lingvo savos la homaron. *Mi profunde kredas pri la magio de la lingvo,* li skribis. *Ankoraŭ ĉiam mi estas konvinkita, ke lingvo povas krei novajn universojn kaj detrui aliajn.*

El tiu potenco de la lingvo li derivis la respondecon de la aŭtoroj en la socio, rolon kiun li mem konsideris tre grava: konstraŭstaro kontraŭ spertata maljusteco kaj batalo por libereco kaj homaj rajtoj estas la ruĝaj fadenoj kiuj trairas la verkadon de la aŭtoro. Antaŭ nelonge Jasar Kemal mortis post longdaŭra grava malsano. Li havis 91 jarojn. Li estis entombigita en sia hejmurbo Istanbulo.

La turkoj nomas Jasar Kemal nur "la majstro". La aflikto pro lia morto estas granda en la lando. *Turkio perdis sian plej amatan aŭtoron,* skribis la ĵurnalisto Cem Erciye en la ĵurnalo *Radikal*. La turka ĉefministro Ahmet Dzvutoglu honoris Kemal kiel la altvalora aŭtoro, kiu kreis nemortemajn verkojn por la tutmonda literaturo.

Per sia romano *Ince Memed* (Memed, mia falko) publikigita en 1955, Kemal fariĝis la plej legata aŭtoro de Turkio kaj akiris mondan famon. La heroo de la romano, la magra Memed, ribelas kontraŭ la grandaj terposedantoj kaj retiriĝas kiel bandito en la montaron.

Kemal naskiĝis en la sud-anatolia vilaĝo Gökcedam en la provinco Osmaniye kiel filo de antaŭa riĉa bienulo. La aŭtoro diras, ke li verŝajne naskiĝis en 1923. Oni ĉiam memoras lian naskiĝon la 6-an de oktobro, daton en kiu lia patro oficiale enregistrigis lin.

En 1915 liaj gepatroj fuĝis antaŭ la Rusa okupacio kaj fine establis sin en la ebenaĵo Cukurova. Kiel infano Kemal perdis unu okulon pro akcidento. Kiam li havis kvar jarojn, li devis atesti, kiel lia adopta frato trapikis lian patron en moskeo. Pro tio Kemal estis grave traŭmatizita. Pri tiu tempo li skribis poste: *De tiu momento mi komencis balbuti. Nur kiam mi kantis, la vortoj senreziste venis sur miaj lipoj.* Lia kantado havigis al li la kromnomon "Kemal la bardo".

Kiam li havis dek unu jarojn, Kemal lernis legi kaj skribi kiel sola infano en la vilaĝo. Li tiam ankaŭ venkis sian paroldifekton. Poste li laboris kiel stratskribisto kaj redaktis leterojn, petskribojn kaj dokumentojn.

En 1951 aperis liaj unuaj rakontoj en la maldekstra naciista ĵurnalo *Cumhuriyet* en Istanbulo. Dum dek du jaroj li laboris kiel ĵurnalisto kaj skribis pri malriĉeco, malsato, sekeco kaj ekspluatado.

Kemal restadis entute trifoje en malliberejo. Interalie pro sia laboro por la marksisma turka laborista partio, la aŭtoro estis enprizonigita de la tiama militista registaro. Ĉar multaj aŭtoroj de sia generacio restadis en malliberejoj, Kemal nomis la maliberejon "la lernejo de la nuntempa turka literaturo".

Kemal, kiu mem estis kurdo, ĉiam denove kritikis la kurdan politikon de sia lando. En la jaro 1996 li estis kondamnita al unu jaro kaj ok monatoj da malliberreco pro agitado de la popolo. Ĉar li timis murdatencon flanke de la dekstraj radikaluloj, li loĝis dum mallonga tempo en Svedio kaj tiam revens al Istambulo.

Lia lasta romano kun la titolo *Tek Kanatli Bir Kus* (Birdo kun nur unu flugilo) aperis en septembro 2013. En tiu verko Kemal okupiĝas pri la timo, kiu venenas la turkan socion.

Kemal ricevis multajn internaciajn literaturajn premiojn, kaj en 1972 li estis kiel la unua turka aŭtoro nomita por la Nobelpremio de Literaturo. Okaze de la aljuĝo de la pacpremio de la germana librokomerco al Kemal en 1997, Günter Grass diris en sia laŭdo: *La rasa diskriminacio de la oficiala registara politiko estas klare prezentata en la libroj de Jasar Kemal. Tial la aŭtoro ne plaĉas al la registaro*.

Kemal restis fidela al tiu kondutmaniero. Li subtenis la protestojn en la somero de 2013 skribante en la itala ĵurnalo *La Repubblica*: *La malamo de la libereco de opinio estas granda katastrofo por nia generacio kaj ne povas esti pardonata. Kion ni bezonas hodiaŭ, estas demokratia reĝimo*.

(Mirjam Schmitt, Grenzecho, 2.3.2015)

NEDERLANDS VOOR IEDEREEN!

De perfecte zaterdagnamiddag: even wandelen door de straten van Namen om Vlaamse vrienden de oude stad te laten ontdekken. Maar voor de gevel van de Saint-Loupkerk, die zo fel op de Carolus Borromeuskerk in Antwerpen lijkt, worden we door jongeren aangesproken. Ze grijnzen zonder enige aanleiding bij het horen van enkele klanken uit het Noorden: *Hier de bandieten die de eenheid van het land willen breken*. In het Frans natuurlijk.
Want de studie van het Nederlands blijft achteruitgaan in de Waalse scholen. Zoals u wellicht weet kunnen de Waalse leerlingen in het eerste middelbaar vrij bepalen welke taal hun eerste vreemde taal wordt. Ze kunnen vrij kiezen tussen het Nederlands, Engels en (soms) Duits. In 2009, voor de grote doorbraak van de Vlaamse partij NVA, koos 49 procent voor het Nederlands, 49 procent voor het Engels en 2 procent voor het Duits. Toen al liet de helft van de jonge Walen het Nederlands liggen. Kon het nog erger? Ja!
Dit schooljaar koos 40 procent van de leerlingen voor het Nederlands, terwijl 58 procent opteerde voor het Engels, en 2 procent voor het Duits. Deze cijfers geef ik u in primeur.
Van 49 naar 40 procent in vijf jaar tijd: het Nederlands wordt steeds meer verdrongen in het Zuiden. Natuurlijk komt er nog een tweede vreemde taal bij, de zogenaamde derde taal. Dat is vaker het Nederlands dan het Engels. Maar ze wordt pas vanaf het derde jaar middelbaar onderwezen, soms niet meer dan twee uur per week. In sommige richtingen behoort zo'n derde taal niet eens tot het leerprogramma.
Het Nederlands is al langer het Zuiden kwijt omdat de Walen het Nederlands ervaren als een lelijke en moeilijke taal, terwijl het Engels hip en simpel overkomt. Vlaamse jongeren vinden het Engels trouwens ook hipper en eenvoudiger dan het Frans.
Daarnaast zijn er feiten die de afkeer van het Nederlands voeden: o.a. de NVA-factor. Het groeiend besef in het Zuiden dat, als een separatistische partij de eerste van het land is, dit geen riante toekomst heeft: *Waarom moeite doen om een taal te leren, die niet eens kan gebruikt worden op een zonnige bestemming, en die nutteloos wordt als het Belgisch koninkrijk uiteenspat*, hoor ik vaak zeggen. Walen stellen eveneens vast dat er gemiddeld om de zes jaar een staatshervorming plaatsvindt – tot nu toe overigens zonder de NVA, maar wel meestal op vraag van de Vlamingen. Zelfs een peuter beseft dat er ooit niets meer te verdelen valt.
De NVA-factor heeft een sterk zelfvervullend effect. Door er geregeld op te hameren dat de Walen op alles anders reageren dan de Vlamingen, gaan de Walen het zelf ook denken. De cijfers die dat bewijzen? Een recente peiling van de Waalse overheid zegt dat 31 procent van de Walen zichzelf als zeer verschillend van de Vlamingen bestempelen. Tien jaar geleden deelden nog maar 9 procent van de ondervraagden die mening.
Het zijn niet zomaar cijfers. De argwaan stijgt, ook in de praktijk. Toen ik voor het programma van TV4, *De Rechtbank*, een Waalse rechter vroeg, antwoordde diens overste: *Geen sprake van. De prioriteit van de Vlaamse zenders is de Walen belachelijk maken.* Na lang praten heb ik de overste wel omgepraat, maar het mag duidelijk zijn: het Belgische probleem komt ook uit het Zuiden.
Vandaar mijn oproep aan de Waalse minister van Onderwijs, **Joëlle Milquet** (CDH), liefst vet gedrukt om de urgentie ervan te onderlijnen: *Joëlle, maak het Nederlands verplicht als eerste vreemde taal in Wallonië. Taal is de toegangsdeur tot een cultuur, tot een beter wederzijds begrip, kortom tot u.*
Zo'n oproep maakt misschien geen kans op succes. Voor het eerst hebben de Franstaligen met Joëlle Milquet een minister van onderwijs die kan weten hoe de kennis van het Nederlands het carrière maken in België vergemakkelijkt. Haar gebrekkige beheersing van het Nederlands heeft haar trouwens genoeg parten gespeeld.. Voor het eerst sedert Laurette Onckelinx (PS) - ondertussen twintig jaar geleden - hebben we bovendien een politiek zwaargewicht op onderwijs.
Alle voorgangers van Milquet gaven aan dat er geen Waalse sociale consensus bestond om het Nederlands te laten primeren. Gezond verstand zou zo'n consensus kunnen laten rijpen: iedereen heeft er alle belang bij de gootste taal van zijn land te kennen. De Franstalige deelstaten, met drie vlot tweetalige politici aan het hoofd - Paul Magnette, Rudi Vervoort en Rudy Demotte - geven impliciet aan dat het noodzakelijk is.
In Brussel is het Nederlands verplicht de eerste keuze en morren de Franstaligen niet. De Walen zijn toch niet zo anders?
Het kost niets: leerkrachten Engels kunnen bijna altijd Nederlands geven.
Zo'n geste zou Vlaanderen paaien. De 250 immersiescholen, waar Waalse kinderen van meestal bemiddelde ouders zich in het Nederlands verdiepen, zijn maar een klein deel van de oplossing.
Mijn besluit: Nederlands voor iedereen! Geen woorden, **maar daden**.

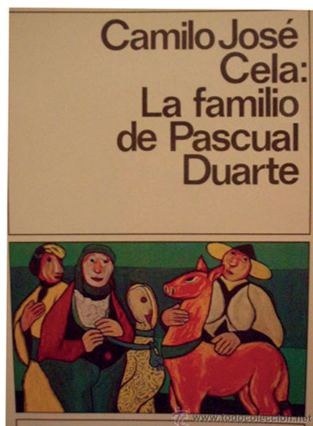
Christophe Deborsu,
De Standaard

BONVENSALUTO EN LA NEDERLANDA

En skriba demando al Ben Weyts, la flandra ministro pri trafikaferoj, la flandra regiona delegitino Lieve Maes (NVA) kritikis la fakton, ke aviadiloj, kiuj surteriĝas sur la flughaveno de Zaventem, ne konigas siajn celojn en la nederlanda lingvo. Ministro Weyts komunikis en sia respondo, ke la lingvouzo estas konfidata al la flugkompanioj mem, "ĉar ĝi ne estas reguligita de la leĝ- aŭ dekretdonanto"».

En sia demando la NVA-politikistino referencis al la surteriĝoj de la aviadiloj de la brita kompanio *British Airways* sur la flughaveno de Zaventem. La flugceloj estas komunikataj nur en la angla kaj la franca, kaj tio m*algraŭ la fakto, ke tie ĉi la nederlanda estas la oficiala lingvo kaj multaj klientoj estas nederlandlingvaj*, skribis Maes. Ŝi ne povis memori, ke ŝi iam surteriĝis sur flughaveno, kie oni ne parolas la tie valida oficiala lingvo. *Mi konscias, ke ne estas facile por eksterlandaj flugkompanioj trovi personaron, kiu scias la Nederlandan. Sed oni povus ekzemple komuniki la flugcelon en la nederlanda per sonbendo*. La regiona ministro referencis en sia respondo al la konstitucio. Tie la libera uzo de lingvo estas fiksita, kio eksplicite validas por ne klare difinitaj agoj. *Tiu klaŭzo ne rilatas al la lingvo, kiun uzas la flugkompanioj en kontakto kun siaj flugklientoj, tiel ke la fluglompanioj estas liberaj tiurilate. La flugkompanioj mem devus havi la necesan pretecon anonci sin en la nederlanda. La direktoro de la flughaveno de Zaventem povus paroli pri tio al la koncernaj flugasocioj.*

(*Grenzecho* 10.3.1915)

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.
47ste jaargang - september-oktober 2015
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd

Redactie en administratie: Vlaamse Esperantobond v.z.w. - Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
tel.: 03 / 234 34 00 - Epost: horizon.taal@esperanto.be
webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 25,00 EURO

Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen
KBC IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB
de Post IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Redactie: Pieter-Jan Doumen

Tekstopmaak: Eriko D'Hondt

Medewerkers: Marc Cuffez, Ivo Durwael, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Jean-Pierre Van den Daele, Emiel Van Damme, Kris Panis, Mireille Sttorms, Ivo Vercammen e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Pieter Jan Doumen, Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, Belgio

BALDAŬ DULINGVAJ SEKCIOJ EN LA ELEMENTAJ LERNEJOJ

La provprojekto de dulingva vartejinstruado, kiu estas aplikata en Kelmis, estos verŝajne enkondukata ankaŭ en la aliajn lernejojn. Tion respondis en la parlamento de la germanlingva landoparto la ministro de instruado Harald Mollers al demando de la komunuma delegito Gregor Freches. Ekde la komenco la provprojekto estis prezentata tiel, ke ĉiuj elementaj lernejoj havos la rajton, krei dulingvan vartejon. Tial en la dekreton pri la uzo de lingvoj estis enmetitaj du paragrafoj, kiuj antaŭvidas, ke ĉiu lernejo havas la rajton starti provprojekton kaj elekti la plivastigon de la fremdlingvaj aktivecoj en la infanĝardeno de 200 al 350 minutoj, aŭ okazigi 40 procentojn de la aktivecoj en la infanĝardeno en la fremda lingvo. En ambaŭ kazoj sufiĉas fari demandon kaj plenumi certajn kondiĉojn. Tia provprojekto validas por tri lernojaroj kaj ĉiam povas esti daŭrigata dum tri pluaj jaroj, se la evaluado de la projekto estos pozitiva. Du elementaj lernejoj faris tiun demandon: la elementa lernejo de la ateneo César Franck de Kelmis startis tian provprojekton komence de la lerneja jaro 2011-2012 kadre de la 40-procenta aranĝo. Komence de la lernojaro 2014-2015 tiu projekto estis daŭrigata dum tri jaroj. En la lernojaro 2013-2014 demando de la komunuma lernejo de Kelmis estis akceptita por provprojekto de la aranĝo de 350 minutoj. Oni celas la daŭrigadon de la projekto en la elementa lernejo. Tiucele en la nova dekreto, kiu estas ankoraŭ aprobenda en la parlamento, troviĝos artikolo, per kiu ankaŭ eblos la kreado de analoga provprojekto.

(*Grenzecho* 13.4.2015)

KAN IK U HELPEN?

De vereniging *Malmedy-shopping* biedt aan haar leden een cursus Duits aan. Daarmee wil zij bereiken dat klanten en toeristen in het Duitstalig gebied van België zich thuis voelen in Malmedy en graag terugkomen.
Na het verval van de grote industriebedrijven in Malmedy, moesten politici en zakenlieden zich heroriënteren en nieuwe bronnen van inkomst zoeken. Daarbij speelt het toerisme een belangrijke, zoniet de belangrijkste rol voor de ontwikkeling van de stad. Met aantrekkelijke evenementen, talrijke initiatieven en niet in het minst kunst en cultuur probeert de stad toeristen te lokken. Een hindernis daarbij is vooral de taal.
Daarom heeft de vereniging van zakenmensen besloten voor zijn leden cursussen Duits aan te bieden.
Het is voor een toerist aangenaam en belangrijk in zijn eigen taal te worden begroet, zegt de voorzitster Véronique Fagnoul. Het doel van de cursus is niet academische gesprekken te kunnen voeren in het Duits, maar iedere winkelier en zijn personeel zouden de elementaire formules, die in hun alledaagse gesprekken veel voorkomen, in meerdere talen moeten kunnen gebruiken. *Een toerist die in zijn taal wordt ontvangen, komt graag terug.*
Véronique Fagnoul vindt het spijtig dat in vele winkels een kerktorenmentaliteit heerst en klanten soms onvriendelijk door het personeel worden bejegend, als zij de Franse taal niet beheersen. «Dat mag niet gebeuren, want die klanten komen niet meer terug,» zegt Fagnoul.
In de geplande cursussen moet erop gelet worden dat bakkers een andere woordenschat gebruiken dan het personeel van een warenhuis. *Zelfs ik, die vier talen relatief goed beheers, struikel wel eens over bepaalde uitdrukkingen. Maar er ontstaat toch een positief klimaat als je een klant in zijn taal kan zeggen dat hij zijn natte regenscherm bij de ingang in de paraplubak kan plaatsen, of dat hij de waren niet mag aanraken.*
De cursussen worden gegeven in modules van drie uur en dat viermaal per week. Na die twaalf uur moet iedere deelnemer het nodige van een taal beheersen.
Ook door de nabijheid van een racebaan komen veel Engelse, Duitse, Spaanse en Italiaanse toeristen naar Malmedy.
Dat het winkelpersoneel niet al die talen kan leren, spreekt vanzelf, maar met Duits, Nederlands en Engels naast het Frans wordt al aan het grootste deel van de mogelijke klanten tegemoet gekomen. *Vroeger had ik twee verkoopsters. Een van hen nam ontslag. Indien ik wegens de conjunctuurzwakte een van beiden had moeten ontslaan, dan zou ik toch mijn huidige verkoopster hebben gehouden, omdat zij ook Duits spreekt. Men*

mag niet vergeten dat ook de Duitssprekende omgeving graag in Malmedy winkelt, en als wij de klanten in het Duits begroeten, voelen zij zich hier bijna thuis.
Op dit ogenblik worden de cursussen praktisch gepland, maar wanneer ze plaats zullen vinden, kan Véronique nog niet zeggen. *Wegens de carnavaldagen zijn wij een beetje achter geraakt met de planning van de cursussen. Maar de reacties van onze leden op dit initiatief zijn over het algemeen zeer positief.*

Ook de politiek volgt dit initiatief met welwillendheid. De schepen voor toerisme, André Denis, ziet daarin een verhoging van de aantrekkelijkheid van onze stad. Ook Jean-Pierre Beuvens van de kaaswinkel Amon Chavet begroet dit initiatief zeer positief: *Zo kan ik in de toekomst mijn klanten in hun taal begroeten en hun mijn waren aanbieden.*
De vereniging zet daarmee een aanbeveling uit de studie van Bruno Blanchet over economische ontwikkeling in daden om. Blanchet had de aandacht gevestigd op de taalbarrières en een verbetering aanbevolen door de afbouw van deze hindernissen.

Grenzecho van 6 maart 2015

ESPERANTAJ NOBELPREMIITOJ

Op 10 december wordt in Stockholm de Nobelprijs voor literatuur uitgereikt aan Svetlana Aleksijeviĉ. Geen van haar werken is beschikbaar in het Esperanto, maar van veel andere laureaten van de prijs bestaan wel Esperantovertalingen. Sommige daarvan zijn al oud, en zijn alleen nog tweedehands te vinden. Bij de boekendienst van de Vlaamse Esperantobond (www.retbutiko.net) zijn momenteel de volgende werken van Nobelprijswinnaars te koop:

1907, Rudyard Kipling (Groot-Brittannië), La krabo kiu ludis kun la maro; EUR 11,13
1907, Rudyard Kipling (Groot-Brittannië),, La zodiakidoj kaj aliaj rakontoj; EUR 8,94
1909, Selma Lagerlöf (Zweden), La mirinda vojaĝo de Nils Holgersson; EUR 21,50
1913, Rabindranath Tagore (India), Malsata ŝtono; EUR 9,38
1929, Thomas Mann (Duisland), La morto en Venecio; EUR 7,60
1929, Thomas Mann (Duisland), Lotte en Weimar; EUR 27,00
1946, Hermann Hesse (Duisland), Demian; EUR 16,99
1946, Hermann Hesse (Duisland), Sidarto; EUR 12,00
1951, Pär Lagerkvist (Zweden), Mariamne; EUR 4,47
1954, Ernest Hemingway (USA), La oldulo kaj la maro; EUR 12,84
1955, Haldór Laxness (IJsland), Sendependaj homoj; EUR 24,00
1957, Albert Camus, La fremdulo (Frankrijk); EUR 10,80
1964, Jean Paul Sartre (Frankrijk), Sen eliro/La respektema p...; EUR 1,80
1968, Yasunari Kawabata (Japan), Neĝa lando; EUR 16,95
1971, Pablo Neruda (Chili), Dudek poemoj amaj kaj unu despera kanto; EUR 7,50
1987, Joseph Brodsky (USA), De nenie kun amo; EUR 10,49
1989, Camilo José Cela (Spanje), La familio de Pascual Duarte; EUR 8,63
1991, Günter Grass (Duitsland), La lada tambureto; EUR 36,00
1996, Maria Wisława Anna Szymborska (Polen), Mi inventas la mondon; EUR 21,95

Verzamelbundels met werken van winnaars:
La lanternisto kaj aliaj prozajhoj, met o.a. (1905) Henryk Sienkiewicz (Polen) en (1913) Rabindranath Tagore (India); EUR 4,00
Nobela novelaro; met (1951) Pär Lagerkvist, (1974) Eyvind Johnson (Zweden) en (974) Harry Martinson; EUR 4,47

Estante ĝisosta° instruisto pri lingvoj, mi ne povas rezisti la tenton° prezenti strangan poemeton pri iu lingva problemo. Jen efektive simpla poemo, aŭ eble nur rimaĵo°, pri iu bone konata prefikso de la lingvo Esperanto. Tamen, kvankam temas pri esence° malpoezia silabo, ĝi bele inspiris la poeton **Miĥael Giŝpling** por dediĉi° al ĝi amuzan poemeton.

tot op het bot, door en door — *verleiding* — *rijmpje* — *wezenlijk* — *wijden*

Genia estas la prefikso mal-
De nia lingvo nepra atributo:
Ĝi diras pri dueco de la tuto,
Pri dekstra alo kaj maldekstra al',
Pri ligo inter bono kaj malbono,
Ĝoj' kaj malĝojo, belo kaj malbel'...
Nedisigeble sub komuna ŝel'
Duono kontraŭstaras al duono...
Malblanko nigras ĉe malnigra blanko,
Apudas malespero kaj esper',
Am' kaj malamo, vero kaj malver',
Kaj en la vivo ne ekzistas flanko
En kiu ĉiam nin ne akompanus
Rigardoj de la duvizaĝa Janus'.

Geniaal is het voorvoegsel 'on-',
Van onze taal een onmisbaar teken:
Het spreekt over het tweevoud van het geheel,
Over linkse vleugel en rechtse vleugel,
Over de band tussen 't goede en 't slechte,
Vreugde en droefheid, schoonheid en lelijkheid...
Onscheidbaar onder gemeenschappelijke schaal
Staat één helft tegenover één helft...
Het on-wit is zwart naast het on-zwart wit,
Naast elkaar staan wanhoop en hoop,
Liefde en haat, waarheid en onwaarheid,
En in het leven bestaat niet een kant
Waarin ons niet steeds zouden vergezellen
De blikken van Janus met het dubbele gezicht.

Pri la poeto

Miĥael Giŝpling naskiĝis en 1924 en Irkutsk. El juda deveno°, li loĝis en Ruslando ĝis 1998, kiam li transloĝiĝis al Jerusalemo (Israelo). *van joodse afkomst*

Verso 1. Genia estas la prefikso mal-

Genia signifas...?
kun eksterordinaraj° kvalitoj, ege diferencaj de la normalaj. *buitengewoon*

Kio, kiu alia povas esti **genia**?
Verko, eltrovo°, poeto, pentristo... *uitvinding*

Kion esprimas la prefikso mal-?
La malon (!), la ideon logike kontraŭan al tiu, kiun montras la radiko°. *stam*

Kial ĝi estas tre utila?
Ĝi permesas formi multajn vortojn!

Kio estas vere genia, surpriziga° en tiu ideo? *verrassend*
Ke tiom simpla prefikso povas esti tia°. *zodanig*

Verso 2. De nia lingvo nepra atributo:

Kiel, kial prefikso povus esti atributo?
Atendu la sekvon !

Nepra=?
absolute necesa°, necesega *noodzakelijk*

Verso 3. Ĝi diras pri dueco de la tuto,

Dueco=?
eco° de tio, kio havas du partojn aŭ flankojn. *eigenschap*

Komparu:
la dueco de la homo: korpo kaj spirito.
la dueco de bono kaj malbono.

Verso 4. Pri dekstra alo kaj maldekstra al',

Alo=?
la nomo de ĉiu el la du flankaj elementoj de io. Kp. france *aile.*

Alo de kio, ekzemple?
birdo, konstruaĵo°. *gebouw*

Verso 5. Pri ligo inter bono kaj malbono,

Kio povas esti **ligo**° inter tiuj ambaŭ? *verband*
La ligo estas ke iu estas precize la malo° de la alia! *tegengestelde*
'Maleco' estas ia ligo! *tegenstelling*
Unu malo ne ekzistas sen ... la alia.

Verso 7. Nedisigeble sub komuna ŝel'

Nedisigeble =?
Tiamaniere, ke nenio kapablas ilin disigi°. *scheiden*

Kial ne 'nedisigebl<u>aj</u>' anstataŭ 'nedisigebl<u>e</u>'?
adverbo de 'kontraŭstaras' en verso 8.

Ŝelo=?
Ekstera kovrilo de ...
arboj, fruktoj, ovoj°, fromaĝoj... *eieren*

'**komuna ŝelo'** estas ĉi tie...

komuna, baza ideo; do: kategorio kun baza ideo kaj ĝia° malo. *het tegengestelde ervan*

Verso 8. Duono kontraŭstaras al duono…

Kial kontraŭstaras?

Unu esprimas la malon° de la alia. Do inter ambaŭ estas ligo, ili estas iel° reciproke° *op een of andere manier wederzijds* ligataj°. *gebonden*

Verso 9. Malblanko nigras ĉe …

malnigra blanko,

Jen ludo pri vortoj!

Supozeble° ambaŭ estas… grizaj? *vermoedelijk*

Ĉu tiu verso havas ian sencon°? *betekenis*

La vorto *ĉe* iel° esprimas *op een of andere wijze* ian° ligon°. *een of andere soort verband*

Verso 10. Apudas malespero kaj esper',

Denove, inter kontraŭaĵoj° *tegengestelden* estas ia ligo. Kio por unu estas la fino povas esti por la alia la … komenco.

Verso 11. Am' kaj malamo,

vero kaj… malver'.

Jen pliaj° maloj, kontraŭaĵoj. *verdere*

Inter **amo** kaj **malamo** oni povas tamen ankaŭ imagi nuancojn, ekzemple…

eble seninteresiĝon° aŭ indiferentecon°. *onverschilligheid*

Ĉu vere ne ekzistas ideo aŭ sento° *gevoel* sen ties malo?

Verŝajne kaj surprize° ne! *verrassend*

Verso 14.Rigardoj de la duvizaĝa Janus'.

Kiu estis tiu **Januso**?

Unu el la plej antikvaj dioj ĉe la Romanoj. Li estis gardisto° kaj ankaŭ, *bewaker* interalie°, dio de la tempo kaj de la *o.a.* pordo kie li gardas la en- kaj elirojn.

duvizaĝa?

Januso estas prezentata kun du vizaĝoj.

Pri la poemo

La poeto prezentis sian poemon sen titolo.

Kiun **titolon** ni povus elekti°? *kiezen*

Ĉu eble 'La prefikso mal-'? Estus vere stranga titolo !

Sed ĉu vere temas pri° **poemo**? *gaan over*

Laŭforme certe! Oni kalkulu la silabojn kaj la rimojn.

Kaj laŭ la enhavo°?

Unuavide° ne vere, certe *ne op 't eerste gezicht* ne temas pri alta inspirofonto sed, relegante, oni trovas kelkajn belajn trovaĵojn°. *vondsten*

Ludeme° li kondukas la leganton eĉ al *speels* la antikva roma dukapa dio por klarigi, ke ĉio ĉibase° havas sian malon, sian *hiernederwaarts* kontraŭaĵon, sian inverson°. *omgekeerd beeld*

Plie pri la prefikso mal-

La fama° prefikso mal- signifas la *beroemd* kontraŭaĵon de la ideo montrata en la radiko.

Observu nuancojn:

Iu situacio povas esti **neagrabla** sed ne tute **malagrabla** =?

neagrabla: sen ia agrabla trajto°. *kenmerk,trek*

malagrabla: iel agresive neagrabla.

Komparu:

malcerta kaj necerta

malcerta= tute ne certa

necerta= duba° *dubieus*

Iu povas en io progresi, ne progresi aŭ male … malprogresi°. *achteruitgaan*

N.B. Kiu ne progresas, ne necese malprogresas, sed li… stagnas.

Do temas pri la diferenco inter la **malo** de io kaj ĝia **neado**°. *de ontkenning ervan*

Jen kelkaj belaj **Zamenhofaĵoj** kun la prefikso mal-:

1) Amiko en ĝojo kaj … malĝojo.

Ĉu ne ĉiu amiko estas tia?

Ĉiu vera, ĝisosta° amiko, certe! *tot op het bot*

Kial tiu esprimo tamen ekzistas?

Oni kelkfoje aŭdas pri 'falsaj amikoj', do pri tiaj, kiuj…

montras amikecon nur se…

ia avantaĝo° estas esperebla. *voordeel*

2) Amikon montras… malfeliĉo.

Se oni ne atente legas tiun frazeton, oni miras pri ĝia signifo, kiu estas ke…

okaze de malfeliĉo oni povas taksi°,*inschatten* kiu estas vera amiko.

Kial do fakte°? *eigenlijk*

Ĉar ŝajna amiko ne interesiĝus pri malagrabla situacio de aliuloj°. *anderen*

3) Amikon ŝatu, malamikon… ne batu°. *slaan*

Kio do farendas° kun malamiko? *is er te doen*

Ĉiaj sugestoj tiurilataj … bonvenaj!

4) Al la malamik' en kuro° *op de loop*

faru ponton° kun plezuro. *brug*

Kial la nomita malamiko estus en kuro?
Li verŝajne fuĝas°. *vlucht*
Signifo?
Faru la neceson por ke li povu… fuĝi°. *vluchten*
Ĉu jen bona, ruza° aŭ stulta° konsilo? *slim, listig; dom*
Eble dependas, kien li kuras.
Aldone jen lernindaj **proverboj** pri '**mal**' el la kolekto de **Marjorie Boulton**, fama brita verkistino°. *schrijfster*
1) **Ni kredas mensoginton° malsincera°**, kiam … *wie gelogen heeft* *onoprecht*
la diro estas tute vera.
Notu : kredi iun/ion **ia**°= *zus of zo beschouwen*
= kredi ke iu, io estas ia.
2) **Ĝenas° or' kaj arĝento en… maltaŭga momento.** *storen*
En kia momento, ekzemple, tio okazas?

Plie pri 'genia' (verso 1)
Genia povas esti homo (pentristo, poeto, inventisto, sciencisto…) aŭ tio, kion iu genio faris, ekzemple… *kunstwerk, uitvinding, inval*
verko°, eltrovo°, ekpenso°…,
Kio estas **genio**?
Instinkta, eksterordinara kapablo originale inventi, imagi aŭ krei en la … artoj, la sciencoj aŭ ankaŭ en la praktiko.
PIV: Por krei Esperanton estis necesa la **genio** de Zamenhof.
Iu povas esti ies° (mal)bona genio.=? *iemands*
Iu povas havi (mal)bonan influon sur iun alian.
Diferenco inter **genio** kaj **talento**?
La genio kreas **novajn** tipojn, metodojn, atmosferon, dum la talento agas°… *handelen* laŭ aŭ kun la **jam ekzistantaj**.
PIV: Talenton oni evoluigas per … ekzerciĝo, genio aspektas kiel pura naturdoto°. *gave*
Ĝi do ne bezonas (bezonus?) ian… ekzercadon.

Plie pri 'alo' (verso 4)
Alo estas, koncerne birdojn, la nomo de la … flugilo°. *vleugel*
Kiuj **konstruaĵoj**° ofte havas **alojn**? *gebouw*
kasteloj, muzeoj, palacoj, hospitaloj… do grandaj konstruaĵoj.
Kia fenestro havas du aŭ plurajn alojn?
duobla, triobla ktp. fenestro.

Kiu piano havas belan alon?
la **vostpiano**° *vleugelpiano*
En Esperanto oni do ne pensis pri **alo** de birdo sed pri ties **vosto**°. Kial? *staart*
Fermita; la formo de tia piano iel° similas al … *op één of andere wijze*
malfaldita° birdvosto. *uitgeplooid, uitgespreid*
Kp. france: *piano à queue*
Malfermita; la klapo° similas flugilon de birdo. *klep*
La malpli kosta, normala piano havas malpli poezian, trivialan° nomon. Oni parolas pri **starpiano**° aŭ vertikala piano. *alledaags* *buffetpiano*
Ankaŭ **ventmuelilo**° havas alojn°.*(wind)molen;wiek*
En kiu lando vidiĝas multe da ili?
En Flandrio kaj Nederlando.
Krome° havas alojn ankaŭ iuj **semoj**°, ekz. de aceroj°. *bovendien* *zaadkorrels; esdoorn*
Kiucele°? *met welk doel*
por la disvastiĝo° tra la aero. *verspreiding*
Kiom da aloj havas aviadilo°? *vliegtuig*
Kio estas alo de armeo° atakita? *leger*
Armeo povus esti atakita sur sia dekstra aŭ maldekstra alo.
Atentu: **nazalo** ne estas **alo** de la **nazo**, sed… nomo de la francaj sonoj en, ekz.: *un bon grand pain brun.*
Notu bone: Por la *neusvleugel* oni parolas en E pri… **nazlobo**.

Komparu plie ndl. esprimojn:
Iemand onder zijn vleugels nemen.
Ŝirmi° iun (sub siaj flugiloj). *beschermen*
Gevleugelde woorden (veelgebruikte uitdrukking).
Multuzataj esprimoj, parolturnoj.
Willen vliegen eer men vleugels heeft (iets willen doen vooraleer men het geleerd heeft.)
Voli flugi antaŭ ol havi flugilojn (voli fari ion antaŭ ol oni lernis tion).

Pri Januso
La duvizaĝa **Januso** estis por la Romanoj la dio de la **komenco** kaj de la **fino**. Unu vizaĝo rigardas antaŭen, al la estonteco, dum la alia rigardas malantaŭen, al la pasinteco. Pro tio li estis latine nomata ***Janus bifrons.***
Kial 'bifrons'?
Li havas du frontojn°. *voorhoofd*
Ĉe la Romanoj tiu Januso rigardas al la

komenc(iĝ)o de nova jaro sed li ankaŭ ĵetas rigardon sur la finiĝintan jaron. Pro tio oni donis lian nomon al la unua monato de la jaro: januaro.
Unue la Romanoj havis jarojn de 10 monatoj. la nunaj unuaj du, **januaro** kaj **februaro**, estis aldonitaj nur poste. Januaro referencas al la romana dio **Janus** kaj februaro al la ...
febro°, eble pli ofta en tiu monato *koorts*
de la jaro.
En nia europa kulturo, iu kun janus-kapo estas supozata ...
hipokrita, farisea° kaj *huichelaar*
perfida°, do jen ne tro *verraderlijk*
flata° opinio ! *vleiend*
Kia estas iu kun janus-vizaĝo?
Jen iu, kiu ne estas sincera°. *oprecht*
Kial oni donis al la esprimo tiun sencon?
Ĉar li kapablas rideti unuflanke ...
kaj grimaci aliflanke. Oni do neniam vere scias, kion li pensas.
Tia persono do ne estas tute... *betrouwbaar*
fidinda°.

Zamenhof pri dio:
1) Dio donas al ni la nuksojn°, sed li *noten*
ne disrompas° ilin por ni. *openbreken*
Ni devas mem esti aktivaj por utiligi la okazaĵojn, kiujn li laŭdire° *naar men zegt*
ofertas al ni.
2) Dion fidu°, sed senfare ne sidu. *vertrouwen*
Ne esperu, ke li mem faros ion por vi, sen ke vi entreprenu° ion ajn. *ondernemen*
3) Dio donis kaj benis°, sed... *zegenen*
diablo forprenis.
Laŭ Z la diablo havus pli da povo ol dio?
4) Dion laŭdu kaj diablon aplaŭdu.
Ĉu vere? Ĉu diablo plaĉus pli ol dio?
5) Dio manĝon donacis, sed...
la dentoj agacas°. *irriteren*
Do la kreaĵo ne estus tute perfekta?

Iom pri **dio** el populara vidpunkto:
Jen alia bone konata konsilo°: *raad*
Help u zelf, zo helpt u god. =?
Helpu vin mem, tiam dio helpos vin.
Alivorte? *m.a.w.*
Unue klopodu° mem anstataŭ *moeite doen*
ĝeni° aliulon°. *iemand anders lastig vallen*
Esprimo: *Leven als god in Frankrijk (zorgeloos).*
Vivi kiel dio en Francio (senzorge).
Vivi kiel ĉe la brusto de dio, alivorte:
Vivi senzorge, ege protektate, ŝirmate.

Amuza kromekzerceto:
lerni retraduki senhezite ĉiujn
nederlandajn tradukaĵojn
en esperanton kaj uzi ilin en frazo!

Tradukekzercoj

Antaŭa **1)** Nia propra feliĉo ŝajnas al ni ĉiam pli eta / malgranda ol la feliĉo de aliuloj, kaj nia propra malfeliĉo pli granda ol tiu de aliuloj. **2)** Feliĉa homo neniam demandas : pro kio mi meritas tion? **3)** Plej feliĉa estas tiu, kiu malplej ŝatas esti tia. **4)** Kiu ne kapablas ĝui la feliĉon kiam ĝi venas, ne devas plendi, kiam ĝi forlasas lin. **5)** Pri feliĉo okazas/ validas same kiel pri horloĝoj: la malplej komplikitaj /kompleksaj estas tiuj, kiuj malplej ofte paneas. **6)** La vera feliĉo kostas malmulte; se ĝi estas multekosta, ĝi ne estas el bona speco. **7)** La plejmulto el niaj malfeliĉegoj estas pli facile elporteblaj ol la komentaro/ komentoj de niaj amikoj tiurilate. **8)** Nia feliĉo dependas malpli de la cirkonstancoj ol de nia karaktero. **9)** La feliĉo estas tiom fragila, ke, nur priparolante ĝin, ni riskas ĝin perdi.

Nova

1) Daar komt een zwak kaarsje aan: de duisternis is al niet meer totaal.
2) Onbescheidenheid is een vreemde ziekte, ze doet iedereen walgen, maar niet de zieke.
3) Honger of passie maakt van een haas een leeuw.
4) Zelfs vrijheid is geen zegen als de buik leeg is.
5) Slecht gras vreest de vorst niet.
6) Een slechterik neemt de duivel niet.
7) Het slechte herinnert men zich voortdurend, het goede niet.
8) Wat de wet verbiedt, dat bevalt voortdurend.
9) Wat Parijs toejuicht, laakt Berlijn.
10) Wat de wijze niet begrijpt, raadt de dwaze dikwijls.

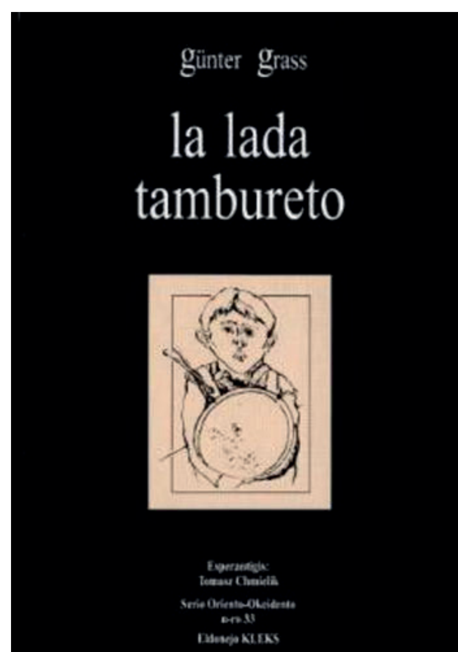
E. Van Damme
Albert I-straat 44, 1703 Schepdaal/B

LA ESPERANTA VORTARO

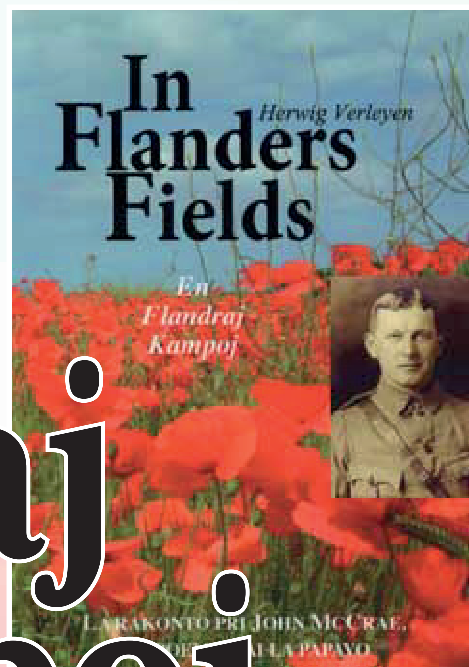
Serĉante por sia unua vortaro la plej komunajn vortradikojn en la romanaj kaj ĝermanaj lingvoj, Zamenhof fakte elektis tiamaniere la plej disvastigitajn modernajn formojn de la antikvaj hind-eŭropaj radikoj.
Ĉiu radiko devene estas hindo-eŭropa, sed ĝin oni povas nomi romana aŭ ĝermana laŭ tio, ke oni trovas ĝian nunan formon en la romanaj aŭ la ĝermanaj lingvogrupoj, ekzemple *frat, Bruder, brother*.

Tamen pro la reciproka interpenetrado de la lingvoj ofte okazis, ke romana radikformo envenis en ĝermanajn lingvojn kaj vivas en ili eĉ flanke de pli malnova ĝermana formo, ekzemple *Fraternität* kaj *fraternity* flanke de *Bruder* kaj *brother*. Tiam kompreneble la romana formo estas la plej disvastigita, kaj tial ĝin elektis Zamenhof, ekzemple frato. Reciproke ankaŭ okazis kelkafoje la kontraŭo.
Kiam por la sama ideo la romanaj kaj la ĝermanaj lingvoj uzas tute malsimilajn formojn de tute malsamaj radikoj, ekzemple *an* kaj *jar*, Zamenhof elektis la formon la plej klaran kaj nekonfuzeblan: *jar*. *Jar* estas formo konservata en preskaŭ ĉiuj ĝermanaj lingvoj, dum *an* jam ekzistas en Esperanto kun speciala sufiksa senco. *Hund* estis elektita, ĉar *kan* jam ricevis alian sencon en Esperanto.
Se oni trarigardas verkon kiel la Universalan Vortaron de Zamenhof, oni vidas, ke la plej granda nombro de la radikformoj, elektitaj por Esperanto, ekzistas samtempe en diversaj vortoj de preskaŭ ĉiuj romanaj kaj ĝermanaj lingvoj kaj eĉ ofte de la slavaj.
Absolute internaciaj kaj nun uzataj ne nur en ĉiuj modernaj hind-eŭropaj lingvoj, sed eĉ ofte ankaŭ en kelkaj modernaj lingvoj kiuj apartenas al aliaj lingvofamilioj, estas la gravaj sciencaj kaj teknikaj vortoj formitaj per grekaj radikoj, ekzemple *telegraf, tragedi, psikologi*, kaj kelkaj ne-hind-eŭropaj radikoj ĉie uzataj kiel *kabal, ĥerub, jubile, sabat* el la hebrea lingvo; a*dmiral, alkohol, baza, sirop* el la araba lingvo; *te* el la ĉina; *tabak* el amerika lingvo, ktp.
Pri tiuj vortoj aludas Zamenhof en la 15-a regulo de sia unua gramatiko nomante ilin "fremdaj vortoj".
La gramatiko de Esperanto venas ankaŭ entute el hindeŭropa fonto kaj estas la rezultato de studado kaj simpligo de la gramatiko de la modernaj eŭropaj lingvoj.
La historio de Esperanto do ne komenciĝas per si mem, sed jam per la historio de siaj prapatroj. La radikoj de nia vortaro alportis kun si en la novan lingvon la forton kaj la intereson de sia longa antaŭa historio tra la dialektoj de la ariaj gentoj.
Resume estas utile memori, ke la vortaro kaj gramatiko de Esperanto estas eltiritaj el la hind-eŭropa fundamento, tia kia ĝi ankoraŭ aperas en la modernaj lingvoj de la romana, ĝermana kaj slava grupoj. Esperanto estas la komuna lingvo de la modernaj ariaj gentoj de la Okcidento, kaj pri tio kompreneble speciale facila por ili. Tamen la homoj apartenantaj al neariaj gentoj ankaŭ facile lernas ĝin pro ĝia rimarkinda simpleco kompare kun la ofte granda malfacileco de siaj propraj lingvo.

D-ro Edmond Privat,
Historio de la lingvo Esperanto, Dua Eldono, 1923

En Flandraj Kampoj

Neniu poemo el la Unua Mondmilito estas tiel konata kiel ‘In Flanders Fields’ de la Kanada armeokuracisto John McCrae.

Afliktita de la hororo de la milito li verkis ĝin je la 3a de majo 1915 ĉe sia flegejo inter Ieper kaj Boezinge.

La bruĝa aŭtoro Herwig Verleyen prilumas en tiu ĉi bone dokumentita eldono la vivrakonton de John McCrae kaj la estiĝohistorion de ‘In Flanders Fields’.

Li klarigas kiamaniere la poemo evoluis ĝis mondvasta simbolo de ofero kaj batalo por la paco kaj kiamaniere la papavo (poppy), nomita en la poemo, fariĝis la simbolo de ĉiuj pereintoj.

Finfine la leganto konatiĝas kun tio, kio en Flandrio kaj ankaŭ eksterlande memorigas je John McCrae kaj lia poemo.

Amplekso: 68 paĝoj
Prezo 9,95 eŭroj + afranko
Aŭtoro Herwig Verleyen
Aperis 2015

Tre bonvena verko, sed ...

Pri la unua mondmilito en Nederlando relative malofte ion oni aŭdas aŭ legas. Nia tiuepoke eble plej fama aŭtoro, Louis Couperus, el la urbo, kie en Germanio li esperis fari brilajn raportaĵojn pri la heroa militado por sia haga taggazeto, verkis pri ĝi iom nostalgie kaj kun seniluziiĝo. Post nelonge li reiris hejmen, al Hago.

Tamen la Granda Milito, kiel prave oni titolis ĝin plurlingve, meritas pli da atento. Tial do estas tre bonvene, ke aperis In Flanders Fields de Herwig Verleyen el Bruĝo, kiu en Toronto fariĝis doktoro honoris causa pro sia multjara dediĉo konigi la verkon kaj vivon de John McCrae en Flandrio. Prave oni donis pro ĉi tiu In Flanders Fields al li la premion de la Asocio de Flandra-Naciaj aŭtoroj.

En la libro troveblas, laŭ mi, ĉio, kion en tia libro oni povas serĉi: la familio de John McCrae, ambaŭ gepatroj (la patrino eĉ legis latine kaj greke!), liaj gefratoj, la familia heredaĵo: estis tradicia tiufamilie la devo servi la patrolandon, sin dediĉi al la apuduloj kaj okupiĝi pri poezio. Ĉiuj tri fadenoj en John kuniĝis: li fariĝis militisto – kun ĉiam pli altaj rangoj, kuracisto – ankaŭ ĉiam pli altrange, kaj poeto, finfine internacie fama, eĉ se nur pro unu poemo.

Militaj spertoj

Liaj unuaj militistaj travivaĵoj, 1899-1901, estis en la milito inter la brita kolonia imperio kaj la sendependiĝemaj buroj. Pro la granda impreso, kiun multloke vekis la prezidanto de la buroj, Paul Krüger – en sia bonvolveka migrado laŭ Eŭropaj kortoj kaj parlamentoj –, kaj pro la relative multaj gazetaj raportaĵoj pri la britaj unuaj koncentrejoj de la mondo, multaj homoj en Eŭropo certe spertis tiun militon multe malpli favore ol John McCrae, kiu vivis la britan flankon. Poste en Montrealo John McCrae rapide avancis kiel kuracisto, laboris pri aŭtopsioj, pri patologio, pri kontaĝaj malsanoj – instruis, verkis studlibrojn ktp. Ankaŭ poemojn fojfoje li aperigis.

En 1914 sekvis Flandrio. La germanaj trupoj, kontraŭe al ĉiu militjuro, ekuzis venengason: la linioj ambaŭflanke apenaŭ milimetrojn moviĝis. Mortis milionoj da homoj. Terura buĉado – John McCrae prizorgis vunditojn, akompanis mortantojn. Tiutempe li verkis sian plej faman poemon In Flanders Fields. Manskribaĵon en la libro oni vidas.

Verleyen detaleme provas montri la ekzaktajn datojn kaj ankaŭ tion, kio plejfunde instigis lin al la verkado ĝuste tiumomente. Post tio li rezonas, kiuj ecoj de la poemo kaŭzis, ke ĝuste ĉi tiu fariĝis la blazona poemo pri la unua mondmilito.

La poemo mem

Kelkaj etaj ĉapitroj montras la postan historion: malsaniĝo de John McCrae kaj morto. Tiam venas pluraj reagaj poemoj al ĉi In Flanders Fields en la angla, plus kelkaj tradukoj en Esperanton.

La dua parto de la libro enhavas plurajn „Rememorojn” pri la aŭtoro kaj la poemo. La tuton sufiĉe trafe ilustras diversaj fotoj. Entute tre inda libro pri fame konata poemo, kiu pripensigas pezajn momentojn el nia homa historio.

Tamena bedaŭro

Pri la traduko kelkfoje mi ne povas fieri: eble plej ĝene estas, ke por la angla *larks* oni prenas, eble pro sonimito, la vorton „lariksoj”, sed, kiel sciate, tiaj arboj ne flugas. Ankaŭ enestas kelkaj aliaj lingvaj eraretoj, „preĝejo” (konstruaĵo) por „eklezio” (institucio), „presbitera” („presbitero” estas homo; vidu PIV) por „presbiteriana”, fojfoje „lia”, kie konvenus „sia”, sed, kutime, la eraretoj ne donas kialon miskompreni.

Tamen, la tradukinton mi dankas, ĉar li havigis al nia publiko valoran atestaĵon pri inda poemo pri tiu terura unua mondmilito.

Gerrit BERVELING

Herwig Verleyen: In Flanders Fields / En Flandraj kampoj. Eld. FEL, Antverpeno, 2015. 70 paĝoj, binditaj.

Dum la 27a **Eŭropa Esperanto-Rendevuo** de la 14/15a de novembro 2015 en Stella-Plage (Norda Francio), Anne JAUSIONS gvidos dutagan atelieron pri la fama ESPERANTO-SUMOO, la plej furora ludo, kiu vere donos al vi (kaj al viaj lernantoj) la pasion legi kaj ĝui la esperantan literaturon.

Restas kelkaj lokoj, aliĝu tuj!

informoj :
http://esperanto.nord.online.fr/doc/stella2015/Stella-2015_klr_%284%20x%20A4%29.pdf

LA PASERO DE AVINJONO KANTAS JAM 50 JAROJN

Jam 50 jarojn Mireille Mathieu staras sur la monda scenejo. Ŝi famiĝis kiel “la pasero de Avinjono”.
Preskaŭ plu nenio estas ankoraŭ kiel antaŭ kvindek jaroj. Ĉu nenio? Sed Mireille Mathieu apenaŭ ŝanĝiĝis. Ŝia paĝia hararanĝo, ŝiaj kantoj kaj kanzonoj kaj ŝia publiko restis la samaj. Tial post 50 jaroj kaj la vendo de pli ol 120 diversaj diskoj ŝi ankoraŭ ĉiam staras sur

la scenejoj de grandaj salonoj.
Kiam la dekokjara kantistino komencis sian karieron, Charles de Gaulle estis prezidento de ŝia patrio, la franca respubliko. La usona pastro Martin Luther King ĵus estis ricevinta la Nobelpremion de la Paco, kaj la Beatle-manio atingis sian kulminon. Edith Piaf estis mortinta antaŭ nelonge, kiam en 1965 Mireille Mathieu gajnis dum televidelsendo kantkonkurson per kantoj de Edith Piaf kaj preparis sin sukcedi al tiu legenda kantistino.
Mia nomo troviĝis sur la titolpaĝo de ĉiuj ĵurnaloj, ŝi rakontis dum intervjuo kun la *Germana Presse-Agentur* en Berlino. En ĝi oni legis: La fabelo de Mireille Mathieu. La knabino el Avinjono, kiu estas apenaŭ 1,50 m granda, estas la plej aĝa de 14 infanoj. Ŝia patro estis masonisto. Ŝi mem kiel junulino laboris en fabriko, kie oni fabrikis kovertojn. Ŝia vivo estas cindrulina fabelo, kiu ĉie vekas simpation.
La germana publiko estas la unua eksterlanda, kiu tuj enfermis min en sia koro, rakontas Mireille. *Mi kredas, ke mia voĉo kaj mia historio enmociigis ĝin.* Mireille komencis kanti en la germana: *Hinter den Kulissen von Paris*, aŭ *Akropolis, Adieu*. En Germanio ŝi ricevis la kromnomon “pasero de Avinjono”.
La bona rilato kun la germana publiko ankoraŭ ĉiam daŭras. *Mi kantos tre popularajn furoraĵojn en la franca kaj la germana, kiujn la publiko ŝatas kaj atendas,*» ŝi anoncis. Kaj ŝia 93-jara patrino ĉeestis ŝian elpaŝon.
Dum ŝia unua turneo, ĉio okazis alimaniere. Ŝia manaĝero igis ŝin kanti sen anonco tri kantojn en la antaŭprogramo.
Li faris tion por kutimigi min al la scenejo, ŝi rakontis. *Kiam hodiaŭ en Francio iu havas furoran kanton, li aŭ ŝi estas tuj ĵetita sur la scenejon kaj ne ricevas tempon lerni elpaŝi. Mi havis tiun tempon. Tiel mi lernis mian profesion. Tio kontinuas ĝis hodiaŭ. Oni neniam tute lernas ĝin.*
Danke al tiu mensostato Mathieu sukcesas interpreti kantojn en naŭ diversaj lingvoj, inter kiuj la ĉina. *La ĉina lingvo estas facila,* ŝi diras, kaj tuj kantas kanton, kiu sonas kiel la sontrako de turisma reklamo por la Regno de la Mezo.
Dum la iro de sia kariero ŝi kantis en Sovetunio, trafis en Libio la diktatoron Gaddafi kaj estis dum multaj jaroj la vizaĝo de la busto de la nacia fiktiva figuro Marianne, simbolo de la respubliko, kiu staras en ĉiuj francaj magistrataj domoj.
Cetere ŝi kantis kune kun multaj famaj kantistoj, inter kiuj Dean Martin kaj la hispana tenoro Plácido Domingo. La usonanino Lady Gaga nomis Mathieu en intervjuo grava artistino kaj grandega virino, kun kiu ŝi ŝatus labori. *Tio estus honoro por mi,* replikis Mathieu. Tial la pasero de Avinjono ĉirpadas plu en sia 68-a vivojaro.

Grenzecho, 26.2.2015

LA LINKUNABLOJ DE ESPERANTO

En Amsterdamo vivis, ĉirkaŭ la fino de la 17-a jarcento, iu libristo aŭ "bibliopolo", kiel li preferis titoli sin pro sia granda amo al la latina lingvo. Lia nomo estis Cornelisz van Beughem. Tiu klerulo emis kolekti la malnovajn librojn, kaj spertinte, ke kun ĉiu jaro multe da ili malaperis pro malzorgemo, bezono de brulmaterialo, incendio aŭ inundo, li entreprenis starigi la liston de ĉiuj libroj, kiujn li posedis aŭ kies ekziston li certe konis. Tiun liston li publikigis en 1688 sub la titolo *Incunabula Typographiae*, t.e. komenciĝoj de la presarto. La libro havis grandan sukceson en la malvasta mondo de la amatoroj, kaj iom post iom la unua vorto de tiu latina titolo, kiu en la latina signifas "vindotukoj", per ia glito de la senco estis uzata por indiki malnovajn librojn mem, tiel ke nun en niaj eŭropaj lingvoj oni nomas "inkunablo" ĉiun libron presitan ĝis la jaro 1500-a inkluzive.

Nu, ofte venis al mi la ideo, ke ankaŭ nia Esperanto povas pretendi siajn inkunablojn. Evidente ne temas pri dikaj folioj, sed pri malgrandaj, malfortikaj broŝuretoj. Tamen ne estus malfacile trovi pravigojn por tiu pretendo: unue, temas pri la absoluta komenciĝo de lingvo, fenomeno unika en la homa historio; due, la libroj aperintaj en tiu lingvo iniciatis novaĵon sur la tipografia kampo, ĉar ili enkondukis iun specon de ĉapelitaj konsonantoj, kiuj ne ekzistas aliloke sub tiu formo; fine la libroj naskitaj en tiuj luliljaroj de Esperanto fariĝis tiel raraj, ke hodiaŭ ŝajne ne plu troviĝas unu sola ekzemplero de la unua eldono de la unua el ili, la rusa lernolibro de julio 1887. Petro Stojan ankoraŭ disponis unu, kiam li kompilis en la jaroj 1926-1929 sian *Bibliografion de la Lingvo Internacia*, kaj Charles Chaumette en la jaro 1960 eble posedis unu ekzempleron (aŭ ĉu la saman?), sed neniu el la du grandaj Esperantaj bibliotekoj, en Roterdamo kaj en Vieno, disponas alian ekzempleron, almenaŭ laŭ mia scio. La situacio estas iom pli favora pri la sekvantaj libroj, sed ne tia, ke ni ne devus antaŭzorgi pri konservaj rimedoj. Kaj eble la plej efika el tiaj rimedoj estas eksciti la deziron de la kolektemuloj aĉeti kaj ŝirmi ĉion, kio estas malofta kaj multekosta.

Kiujn limojn difini en la tempo al nia nova speco de inkunabloj? Mi proponas, ke sub tiu nomo oni klasu ĉiujn eldonitaĵojn antaŭajn al la publikigo de *La Esperantisto*, t.e. la 1-a de septembro 1889: ili ampleksus do la unuajn 29 numerojn de la bibliografio starigita de Zamenhof en la fino de la reeldonaĵo de la *Malgranda Vortaro por Rusoj*, sub la titolo: *Nomaro de l' verkoj pri la lingvo internacia Esperanto*, kiuj eliris ĝis Oktobro 1889. Ne ĉiuj tie registritaj broŝuroj havas la saman intereson por ni: la numeroj 6-10 prezentas nur represojn de la vortareto de la *Unua Libro*; la traduko de tiu *Unua Libro* en la hebrean kaj la jidan (n-roj 13 kaj 23) alportas nenion novan (krom, en la unua la indiko de la antaŭnomo de Zamenhof en ĝia biblia formo: Eliezer), nek tiuj en la anglan, svedan aŭ latvan (n-roj 5, 24 kaj 29); restas la verkoj de Zamenhof mem (n-roj 1-4, 11, 12, 16, 17, 18, 21); la tradukaĵoj de Grabowski (n-roj 14 kaj 19), la germanlingvaj propagandaĵoj de L. Einstein aŭ de la Klubo Nurnberga (n-roj 15, 20, 28) kaj tiu, anglalingva, de H. Philips (n-ro 22). El tiuj libretoj nur malmultaj estis, en la jaroj post la unua mondmilito, denove disponigitaj al la esperantista publiko. La unua paŝo en tiu direkto estas la iel profeta klopodo de generalo Sebert, kiu en 1925, anstataŭ prese reeldoni la *Aldonon al la Dua Libro*, preferis reprodukti ĝin fotografie, tiel evitante ĉiujn preserarojn aŭ nekonsciajn modifojn. Domaĝe ke li disponis nur pri unu ekzemplero de la dua eldono (1889); sed tia, kia ĝi estas, tiu fotoreprodukto estis tre bonvena kaj utila.
Oni revenis al la pli klasika maniero de reeldono kun la O*riginala Verkaro de D-ro Zamenhof*, kiun en 1929 kompilis D-ro J. Dietterle. Li donis al si la celon "savi tion, kio estas ankoraŭ savebla kaj savinda", kaj en sia traserĉo li pruvis admirindan dediĉitecon kaj grandan pedantecon. Sed la limoj, kiujn li mem difinis al sia kolekto, trudis al li la preterlason de gravaj tekstoj, ekzemple de la tria parto de la *Unua Libro*, de la gramatikaj ekzercoj de la *Dua Libro* ktp. Krome li ne povis tute ŝirmi sian verkon kontraŭ la demono de la preseraroj, kvankam tiu demono havas ankaŭ anĝeleskan vizaĝon por la bibliofiloj, kiuj ĝuste en tiuj preseraroj trovas la kriterion de la valoro de difinita ekzemplero: ne malofte okazas, ke la pli valora, la originala, estas karakterizita per tiaj preseraroj.
Post la gravega atingaĵo de Dietterle, oni devis atendi preskaŭ dudek jarojn por renkonti novan iniciativon sur tiu kampo. En 1948 Vilho Setälä aperigis faksimilon de la *Unua Libro por Rusoj*, kaj tiu reprodukto de verko, de kiu plu restis en la tuta mondo eble nur du ekzempleroj, estis grandega servo al la esperantologio.

Aliaj dudek jaroj pasis, antaŭ ol tiu ekzemplo estis imitita: en 1967, je la instigo de R. Haupenthal, la eldonejo *Koko*, sub la gvidado de Torben Kehlet, iniciatis la fotoreprodukton de tri verketoj de A. Grabowski: *La neĝa blovado*, tradukita el la rusa, *La gefratoj* el la germana, kaj *La nova jaro*, kune kun Janko-Muzikanto, el la pola. La eldonejo A.E. Iltis daŭrigis en la sama direkto, fotoreproduktante en 1968 la *Unua Libro por Germanoj*.

Fine, en 1973, unu fervora Japano, s-ro Itô Kanzi, kiu modeste kaŝis sin sub la pseŭdonimo Ludovikito, entreprenis refari la grandan verkon, nun elĉerpitan, de Dietterle, laŭ nova plano, kiu prezentos ĉiujn skribaĵojn de Zamenhof en ilia kronologia sekvo. Kaj inaŭgure, en unu bela kaj tre zorge presita volumo, la unua “kajero” de la iam kompletigota plena verkaro de L.L. Zamenhof, li donis al ni, por la unua fojo, la plenan tekston de la unuaj tri verkoj en nia lingvo, t.e. la *Unua Libro* de 1887, la *Dua Libro de l’lingvo Internacia* kaj la *Aldono al la Dua Libro de l’lingvo Internacia*, ambaŭ de 1888.

En postparolo la kompilinto akcentas, ke lin gvidis ne pure erudicia zorgo. Sed malgraŭ tio la reeldono de Ludovikito alportas multon, kaj antaŭ ĉio la okazon relegi sinsekve kaj oportune tiujn tri broŝurojn, tiel humilajn en ilia prezentiĝo, tiel modestajn en ilia formulado, sed tiel gravegajn pro la kvanto da estonteco, kiun ili entenas. Kaj multaj el la nunaj esperantistoj probable miros, kun kia facileco ili povas legi tiujn paĝojn, skribitajn antaŭ preskaŭ unu jarcento. Krom pri kelkaj detaloj, la lingvo restas al ni facile alirebla, simpla, klara kaj plenefika. Mi ĉiam memoras mian surprizon, kiam, juna studento, mi komencis legi la *Apologion de Sokrato*, ke Platono povis esprimi tiel altajn pensojn per vortoj tiel ĉiutagaj, tiel senornamaj, tiel travideblaj kaj, se mi kuraĝas diri tion, tamen tiel tuŝantaj. Nu, ian similan impreson mi ricevas de tiuj unuaj verkoj de Zamenhof, kiam mi relegas ilin. Danke do al tiuj salutindaj fontesplorantoj, ni povas oportune trarigardi la precipajn el tiuj inkunabloj kaj ĝuste ilin analizi.

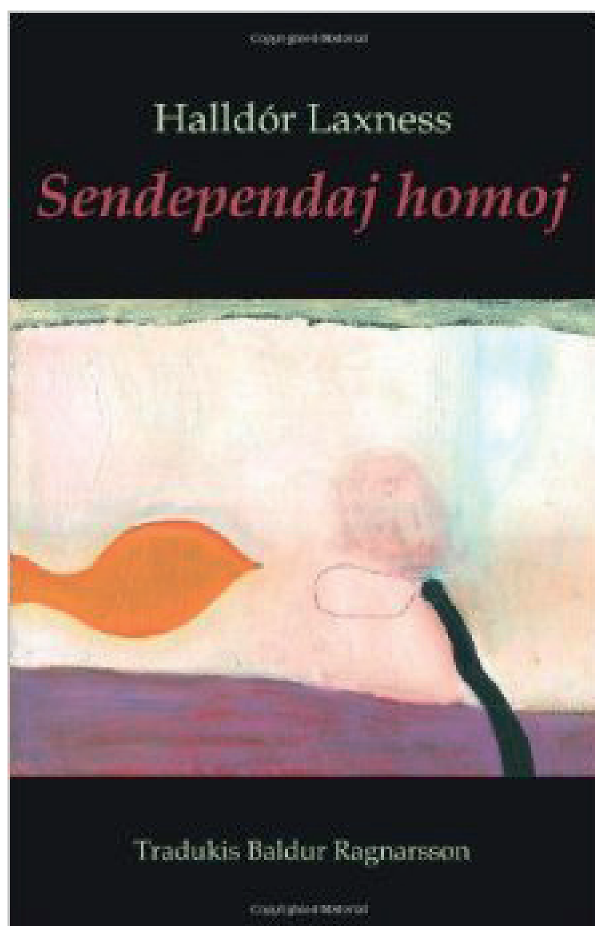
Gaston Waringhien,
1887 kaj la sekvo, 2-a eldono, 1990

Mogelijkheid tot belastingsaftrek

Dit zijn de laatste 2 maanden van het jaar 2015 waarop U een storting kan doen op rekening van de Vlaamse Esperantobond. Indien U een financieel helpende hand wil aanreiken aan jouw verenigingsleven, stort dan minimum 40 euro op rekeningnummer:

IBAN: BE31 4025 5105 3155
BIC: KREDBEBB
van Vlaamse Esperantobond, FEL
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
Gift

Op deze manier worden wij en U er beter van. Nog gedurende 3 jaar beschikt FEL over de mogelijkheid om voor dit bedrag een financieel attest te sturen. Dit attest kan U dan in 2016 inbrengen bij uw belastingsaangifte onder de rubriek “giften”. Vadertje Staat stort daarvoor 25 euro terug als belastingsvoordeel.
Bij voorbaat van harte dank !

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw
Alle programma's hebben plaats in het *Esperantohuis*,
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20 u. Iedereen is welkom. Elke vrijdagavond is er een bijeenkomst.
Het programma zal tijdig verschijnen op volgende webstek:
http://esperanto-antwerpen.weebly.com/.
vrijdag 6 november: kukurba vespero; Nicky Janssen
vrijdag 13 november: bondezirkartoj: kiel mem fari ? Leontine Janssens
vrijdag 20 november: Bernard Regis Larue prezentos pri: Nanoplanedoj
vrijdag 27 november: Lydia Buyst: Artaj bildoj kaj komentoj pri UK kaj la urbo Lille ; Patrick Boets pri Doel, la nuna stato kaj la argumentado de oponantoj
vrijdag 4 decmber: malferma estrarkunsido
vrijdag 11 december: Nicky Janssen: Kiel interesege rakonti historiojn ?
zondag 13 december: Infanfesto. Se vi havas infanon au nepon nepre anoncu ties partoprenon kun mencio de nomo kaj aĝo (financoj@fel.esperanto.be aŭ tel.: 03 234 34 00). Se vi konas alian amikon de nia klubo kun infanoj, instigu ilin por partopreni. La ĉeestintoj de pasintaj jaroj tre ĝuis tiujn kunvenojn.
vrijdag 18 december: Zamenhoffesto
zondag 25 december: klubejo fermita

BRUGGE- Paco kaj Justeco
Geen samenkomsten voorzien in de komende maanden.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo
www.esperantobruselo.org
Vergaderplaats: *gebouw Van Maerlant* (hoek van de gelijknamige straat en de Belliardstraat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij het metrostation Maalbeek). Elke woensdag van 18 u.30 tot 20 u.00.
Aangezien dit gebouw tot de Europese Instelling behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden.
Contact: Françoise Pellegrin,
Nova kursejo kaj prelegejo
Ekde tiu ĉi sezono (de la 16a de Septembro kaj dum la oficiala lerneja kalendaro) niaj kursoj kaj prelegoj plu okazos *merkrede vespere* (18 u.30-20 u.00) sed en la salonoj Casablanca I & II de la Kultura Centro De Pianofabriek, Rue du Fort 35 Fortstraat en 1060 Sankta-Giliso, Sint-Gillis je 250 m de la stacio "Parvis de St-Gilles-St-Gillis Voorplein" (tramo 3, 4 kaj 51).
e-mail: fransuaz@esperantobruselo.org - tel.: 02 / 358 27 28.

DILBEEK
Konversacia rondo, plej ofte la *unuan sabaton* de la monato, *Ontmoetingscentrum Westrand,* Kamerijkstraat 46, 1700 Dilbeek, ekde 14 u.00 ĝis 16 u.00 en salono club 1.
Pro organizaj kialoj bonvolu anonci vin ĉe Lydia Buyst.
Por pliaj informoj: Lydia Buyst 054 / 33 01 51; www.westrand.be.

GENT – La Progreso
http://www.esperanto./gent
Iedere *vierde vrijdag* van de maand is er een clubvergadering in ons lokaal *La Progreso* , Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge.
Inlichtingen bij Katja Lödör, tel 19 / 230 16 77 of 09 / 221 10 02.
Vrijdag 27 november: Marc Vanden Bempt presenteert: "De Hongaarse ziel verklaard aan de hand van hun popliederen".
Vendredo la 27an de novembro: Marc Vanden Bempt prezentos: "La hungara spirito klarigita per iliaj popkantoj.

Kalmthout- La Erikejo
http://users.telenet.be/La.Erikejo/index.htm
La kunvenoj de La Erikejo okazos kiel kutime en la *Parochiecentrum* de Heide, inter la 20-22aj horoj.
Jaŭdo la 19-an de novembro (2015-11-19), Johan sufiĉe ofte vizitas la plej belajn ejojn de nia kontinento, kaj feliĉe por ni, li raportas al ni pri liaj travivaĵoj montrante liajn plej belajn fotografaĵojn, tiu ĉi fojo laŭ la devizo: "Porto, malriĉa sed gastema"! Johan bezoekt geregeld de mooiste plaatsen van ons continent, en gelukkig voor ons, brengt hij ook telkens verslag uit over zijn wederwaardigheden, waarbij hij ons laat genieten van zijn mooiste foto's, deze keer onder het motto : "Porto, arm maar gastvrij"!

KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
www.esperanto-kortrijk.info.
Maandelijkse bijeenkomst in *Erfgoedhuis*, zaal Lessius, eerste verdieping, O.L.Vrouwstraat 45, Kortrijk (tel. 056 / 27 74 24) elke vierde dinsdag van de maand van 19 u.30 tot 21 u.30. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.
Contact via e-mail piet.glorieux@gmail.com en esperantokortrijk@hotmail.com.

LEUVEN – Vespero 3000
http://www.esperanto.be/esperanto3000.
De bijeenkomsten hebben plaats in het *Cultureel Centrum. Romaanse Poort*, Brusselsestraat 63 , 3000 Leuven, vanaf 19 u.45; de lezingen beginnen om 20 u.00.
Woensdag 18 november: daŭriga kurso - vervolgcursus (Ivo Schenkel)
Woensdag 9 december: Prelego - voordracht in het Esperanto "Ĉu ni bezonas energion?" (Martin Decaluwe)

OOSTENDE -La Konko
Elke *maandag* 14 u. - 16 u. : gespreksnamiddag
woensdagen 25 november - 9 en 23 december: 18 u. - 20 u. : gepreksavond
zondag 13 december: Zamenhoffeest (meer info via www.lakonko.be)
Pliaj informoj: Marc Cuffez (flandrio@hotmail.be) of Flory Witdoeckt (flory2@witdoeckt.be) of www.lakonko.be
Opgelet: nieuw lokaal Ontmoetingscentrum De Boeie, Kerkstraat 35 (2de verd. met lift)

PEER -Limburga esperanto-Asocio
La kunvenoj okazos en la *Kultura Centro* de Peer je la 8-a vespere.
Gespreksnamiddag : *elke maandag* 14-16 u.
donderdag 13 december: Zamenhoffeest (taverne 'Torenhuis', Kerkstraat te Peer)

TIENEN – La Hirundo
htttp://www.lahirundo.be
Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen,tel.: 016 / 81 52 46,
bert.boon@skynet.be of post@lahirundo.be
Bijeenkomst (Vespero): elke l*aatste maandag van de maand*. Programma op aanvraag.

ISSN - 0772 - 540 afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift
p/a Vlaamse Esperantobond 140
2000 Antwerpen

Contactadressen in Nederland

http://www.esperanto-nederland.nl/ned/regionale-groepen.php

ALKMAAR
Marijke Lathouwers, Kruiszwin 1205 NL-1788 LE Den Helder
tel. +31(0)223-643781, esperanto.alkmaar@gmail.com

EINDHOVEN
Jeannette Bosse Veld, Montgomerylaan 361 NL-5612 BH Eindhoven,
tel.+31(0)402 113 344, jeannette.bosse@tiscali.nl

FRIESLAND
Frisa Esperantista Rondo, Wiebren Akkerman, Westerein 14a
NL-8571 GB Harich, tel.+31(0)514 602 272, wiebrenakkerman@hetnet.nl

GRONINGEN & DRENTE
Nelly Kiel-Klunder, G. Sterringastraat 60 NL-9728 VV Groningen,
tel. +31(0)505 251 436, nrkielklunder@hotmail.com

HAARLEM
Corrie Kwantes, Marnixstraat 57 NL-2023 RB Haarlem,
tel. +31(0)235 276 561

HELMOND
Toine Gremmen, Nassaustraat 3 NL-5707 HL Helmond,
tel. +31(0)492 544 472, info@twangremmen.nl

NIJMEGEN
Klubo Zamenhof ,Jan Bemelmans, Zwanenveld 2287
NL-6538 PS Nijmegen, tel. +31(0)243 882 926

ROTTERDAM
Esperantoclub Merkurio , Atie van Zeist, Park Vossendijk 331
NL-3192 XG Hoogvliet, tel. +31(0)104 161 449, moerbeek@gmail.com

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo
Frankrijklei, 140, B- 2000 Antwerpen, tel. 03 / 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara
Asocio p/a Frankrijklei 140, B2000 Antwerpen. Tel.: 03 / 234 34 00
fleja@esperanto.be

ILEI-Belgio (Esperanto leraars): Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende,
tel.: 0486 / 36 23 65, marc.cuffez@telenet.be

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta EsperantoLigo (SEL)
Stein Hautekees, Rue des Rèches 20, B-5530 Yvoir,
post@sel-belgio.be , www.sel-belgio.be

Verdaj Skoltoj
ruelle de Thuin 20, B-6540 Lobbes, tel. 071 / 16 53 95 kaj 0485 / 517 552
info@verdajskoltoj.net, www.verdajskoltoj.net

Association pour l'Esperanto,
p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B6001 Charleroi (Marcinelle), tel. + fax:
071 / 43 14 13, mardelforge@brutele.be, http://esperanto-wallonie.be/

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorwegesperantisten),
Lucien De Sutter, Stockholmstraat 49 bus 2, 8400 Oostende,
tel. 059 / 50 18 25

Esperanto Nederland, secretaris, p/a Ineke Emmelkamp
Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel. 050 / 571 88 42,
info@esperanto-info.nl

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA
Nieuwe Binnenweg 176, NL3015 BJ Rotterdam,
tel.: 00 31 / 10 436 10 44, uea@inter.nl.net

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Ivo Vercammen
Ondervoorzitter:	André Staes
Secretaris:	*Nicky Janssen*
Penningmeester:	Marc Cuffez
Bestuursleden:	Griet Symoens, Cyreen Kockaert, Eddy Van den Bosch Henri Schutters

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN
Esperanto-Antwerpen, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen,
tel. 03 / 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: jakvoschram@telenet.be

BRUGGE
Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge,
tel. 050 / 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

BRUSSEL
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, 1640 St-Genesius-Rode,
fransuaz@esperantobruselo.org, tel. +32 2 358 27 28
Laurent Loisse, Tir-aux-Pigeons 95 1150 Bruxelles,
tel. 02 / 770 11 71, sekretario@esperantobruselo.org

GENT
La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge,
tel. 09 / 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT
La Erikejo, Mireille Smet-Storms, Dogulaslaan 14, 2950 Kapellen,
tel.: 03 / 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK
La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201,
8610 Kortemark,
tel.: 051 / 62 39 28, piet.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk,
tel. 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN
Esperanto 3000, Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille,
tel. 010 / 86 01 12, goris.r@skynet.be

LIMBURG
Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer,
tel. 011 / 63 55 92, henri.schutters@skynet.be

DILBEEK
Lydia Buyst, tel. 054 / 33 01 51, lydia.buyst@scarlet.be

OOSTENDE
La Konko, Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende,
tel. 0486 / 36 23 65 (gsm), marc.cuffez@telenet.be

ROESELARE / TIELT zie **KORTRIJK**

TIENEN
La Hirundo <http://www.lahirundo.be> Info: Bert Boon,
Merelhof 8, 3300 Tienen, tel. en fax: 016 / 81 52 46, post@lahirundo.be
Bijeenkomst (Vespero): elke laatste maandag van de maand (behalve juli en augustus). Programma op aanvraag.
Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen.

TURNHOUT
Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, 2300 Turnhout,
tel. 014 / 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap: giften van minstens 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar van belastbaar inkomen